

INSTYTUT EKONOMIKI ROLNICTWA
i GOSPODARKI ŻYWNOŚCIOWEJ
– PAŃSTWOWY INSTYTUT BADAWCZY

AGENCJA
RYNKU ROLNEGO

MINISTERSTWO ROLNICTWA i ROZWOJU WSI

NR
33

RYNEK RZEPAKU

stan i perspektywy

ISSN 1231-269X

**ANALIZY
RYNKOWE**

CZERWIEC 2008

Analizy są finansowane przez
AGENCJĘ RYNKU ROLNEGO
oraz
INSTYTUT EKONOMIKI ROLNICTWA I GOSPODARKI ŻYWNOŚCIOWEJ
– PAŃSTWOWY INSTYTUT BADAWCZY

Spis treści

REASUMPCJA

- I. Uwarunkowania makroekonomiczne – *T. Chrościcki*
- II. Rynek oleistych w świecie – *W. Sabarański*
- III. Rynek oleistych w Unii Europejskiej – *E. Rosiak*
- IV. Rynek oleistych w Polsce
 1. Produkcja rzepaku – *E. Rosiak*
 2. Obroty rzepakiem – *E. Rosiak*
 3. Handel zagraniczny oleistymi – *M. Krzemiński*
 4. Przemysł tłuszczowy – *E. Rosiak, M. Wigier*
 5. Ceny detaliczne i spożycie tłuszczów roślinnych – *E. Rosiak*

**Przy publikowaniu fragmentów analizy oraz informacji i danych liczbowych
prosimy o podanie źródła.**

Analizę przygotowano w Zakładzie Badań Rynkowych IERiGŻ-PIB
Świętokrzyska 20, 00-950 Warszawa
Kierownik Zakładu – prof. dr hab. Jan Małkowski, tel.: (0-prefiks-22) 827-36-64

AUTORZY:

dr inż. Ewa Rosiak
• IERiGŻ-PIB • Warszawa
Tel.: (022) 50 54 595

mgr Marcin Krzemiński
• IERiGŻ-PIB •
Warszawa
Tel.: (022) 50 54 551

dr Marek Wigier
• IERiGŻ-PIB •
Warszawa
Tel.: (022) 50-54-438

mgr Wojciech Sabarański
• SPARKS POLSKA Sp. z o.o. •
Warszawa
Tel.: (022) 51 03 646

mgr inż. Teresa Zdziarska
• IERiGŻ-PIB •
Warszawa
Tel.: (022) 50-54-440

Analizę zrecenzowała i zatwierdziła w dniu 3.06.2008 r. Rada Rolniczych Analiz Ekonomicznych w składzie:
Zdzisław Adamczyk, Tadeusz Chrościcki, Jan Małkowski, Bożena Nowicka, Iwona Szczepaniak,
Roman Urban (wiceprzewodniczący), Zdzisława Wiśniowska-Antonik, Maria Zwolińska (przewodnicząca).
Kolejna analiza wydana będzie w grudniu 2008 r.

W sezonie 2008/09 światowe zbiory nasion oleistych wzrosną. Ich podaż będzie jednak niewystarczająca. Rosnący popyt na żywność i energię odnawialną spowoduje, iż światowe zużycie nasion oleistych przekroczy ich produkcję. Ceny nasion oleistych i produktów pochodnych (olejów i śrut), mimo przewidywanego spadku po nowych zbiorach, pozostaną wysokie.

Wzrost zbiorów rzepaku spodziewany jest u wszystkich kluczowych jego producentów, z wyjątkiem UE 27. Zbiory rzepaku w UE-27 wyniosą 18,0-18,2 mln ton i będą zbliżone do ubiegłorocznych. Ich wzrost przewiduje się we Francji, w Czechach, na Węgrzech i w Szwecji, zaś niewielki spadek – w Niemczech, Polsce i Wielkiej Brytanii.

Tegoroczne zbiory rzepaku w Polsce, mimo spadku o ok. 2-8%, będą wysokie; wyniosą ok. 2 mln ton. Po zmniejszeniu areálu uprawy rzepaku do ok. 750-770 tys. ha (o ok. 4-6%), oczekuje się, iż jego plony będą podobne jak w trzech ostatnich latach i wyniosą 26-27 dt/ha. Wskazują na to dobre w sezonie 2007/08 warunki pogodowe dla wegetacji rzepaku.

W sezonie 2008/09 nadpodaż rzepaku na rynku krajowym będzie niewielka. Spodziewany jest bowiem rozwój krajowej produkcji biopaliw i w ślad za tym bardzo znaczący wzrost popytu na olej rzepa-

kowy zużywany w produkcji biokomponentów (estrów). Utrzyma się też wysoki popyt eksportowy na rzepak i olej rzepakowy, z powodu rosnącego zapotrzebowania rynku europejskiego na biopaliwa. W tej sytuacji można oczekiwać znaczącego wzrostu cen rzepaku. Przewiduje się, iż w 2008 r. ceny skupu rzepaku wyniosą średnio 1330-1350 zł/t i będą o ok. 40% wyższe niż przed rokiem. Relacja cen rzepak/pszenica poprawi się i będzie zachęcać do wzrostu areálu jego uprawy pod zbiory 2009 roku.

Krajowa podaż rzepaku (produkcja łącznie z bardzo niskimi zapasami początkowymi) w sezonie 2008/09 wyniesie ok. 2,0 mln ton i będzie o ok. 7% mniejsza niż w sezonie poprzednim. Sektor olejarski zwiększy przerób rzepaku do ok. 1,8 mln ton (o ok. 12%). To wymaga bardzo dużego ograniczenia eksportu rzepaku.

Wyniki handlu zagranicznego oleistymi w 2008 r. pogorszą się, w następstwie spadku eksportu surowców i produktów oleistych. Zmaleje prawdopodobnie znacząco eksport rzepaku i oleju rzepakowego. Większy może być tylko eksport śruty rzepakowej i margaryn. Dlatego wpływy z eksportu oleistych zmaleją. W imporcie surowców i produktów oleistych nie przewiduje się istotnych zmian. Z powodu wysokich cen na rynku światowym wydatki na zakup oleistych wzrosną. Deficyt w handlu zagranicznym oleistymi wyniesie ok. 800 mln

EUR i będzie o ok. 380 mln EUR większy niż w 2007 roku.

W 2008 r. przemysł tłuszczowy wyprodukuje ok. 700 tys. ton surowego oleju rzepakowego (o ok. 12% więcej niż przed rokiem). Produkcja olejów rafinowanych zwiększy się do 560 tys. ton (o ok. 14%), a produkcja margaryn będzie niewiele wyższa, wzrośnie do ok. 360 tys. ton (o ok. 2%). Sytuacja ekonomiczno-finansowa przemysłu tłuszczowego w 2008 r. nie zmieni się istotnie w porównaniu z rokiem poprzednim. Mimo wyższych kosztów surowców (wyższe ceny skupu rzepaku z nowych zbiorów i olejów z importu) przemysł tłuszczowy będzie dalej generował zyski. Jego rentowność brutto i netto może być jednak nieco niższa.

Dynamika wzrostu cen detalicznych tłuszczów roślinnych w 2008 r. będzie większa niż przed rokiem. Wzrost cen tłuszczów roślinnych będzie ograniczany głównie przez utrzymującą się w br. tendencję spadkową na rynku masła.

Spożycie tłuszczów roślinnych w 2008 r. wyniesie 20,1 kg w przeliczeniu na 1 mieszkańca i będzie niewiele większe niż przed rokiem. Spowolnienie dynamiki wzrostu konsumpcji tłuszczów roślinnych, które wystąpiło w ostatnich latach, wynika głównie ze spadku bezpośredniego spożycia w gospodarstwach domowych.

SUMMARY

In the 2008/2009 season the global oilseeds production will increase. The supply will nevertheless remain insufficient. The growing demand for food and renewable energy shall lead to a situation, where the global consumption of oil seeds exceeds the production thereof. The prices of oilseeds and derivative products (oils and sharps), despite the expected decrease after the new harvest, will remain high.

The growth of the rape harvest is expected for all key producers, except for EU-27. Rape production in the EU-27 will amount to 18.0-18.2 million tons and will be similar to last year. Increase is expected in France, the Czech Republic, Hungary and Sweden, while a slight decrease is expected in Germany, Poland and Great Britain.

This year's rape harvest in Poland, despite the decrease by ca 2-8% will be high; it will amount to ca 2 million tons. After the reduction of the area for rape production to ca 750-770 thousand ha (by ca 4-6%), it is assumed that the yield will be similar to the one in the last three years and will amount to 26-27 dt/ha. Such developments are expected since the weather conditions in 2007/2008 were particularly suitable for rape vegetation.

In the 2008/2009 season excessive supply of rape in the domestic market will be very small. Domestic production of biofuels should grow, which means a significant increase in the demand of rape oil

used for the production of biocomponents (esters). A high export demand for rape and rape oil will be maintained in relation to the growing demand for biofuels on the European market. Thus, a significant increase in the rape prices is should be expected. It is forecast that in 2008 buy-in prices of rape will amount on average to 1330-1350 PLN/t and will be higher than previous year by ca 40%. The price relation between rape and wheat will improve and should constitute an incentive for increasing the area of rape production for the 2009 harvest.

The domestic supply of rape (production combined with the very low initial stocks) in the 2008/2009 season will amount to ca 2.0 million tons and will be lower than previous season by ca 7%. The oil sector will increase rape processing to ca 1.8 million tons (by ca 12%). This requires a significant reduction of rape export.

Results of the foreign trade in oilseeds in 2008 will be worse due to the decrease in the export of raw materials and oil products. Export of rape and rapeseed oil will probably decrease significantly. Only the rape pellets and margarine export could be higher. That is why the income from oilseeds export will decrease. In the import of raw materials and oilseed products no significant changes are foreseen. As a result of high prices in the global market, expenditure for the purchase of oilseeds will grow. Deficit in foreign trade in oilseeds will

amount to ca EUR 800 million and will be by ca EUR 380 million higher than in 2007.

In 2008 the oil and fat industry will produce ca 700 thousand tons of crude rapeseed oil (by ca 12% more than previous year). Production of refined oil will increase to 560 thousand tons (by ca 14%) and the production of margarine will be slightly higher – it will increase to ca. 360 thousand tons (by ca 2%). Economic and financial situation of the oil and fat industry in 2008 will not change significantly as compared to the previous year. Despite higher costs of raw materials (higher buy-in prices of rape from new harvest and imported oils), the oil and fat industry will still generate profit. Its gross and net profitability may be slightly lower, though.

Retail price growth dynamics of vegetable fats and oils in 2008 will be higher than previous year. Price growth of vegetable fats and oils will be limited mainly by this year's declining tendency in the butter market.

Vegetable fats and oils consumption in 2008 will amount to 20.1 kg per capita and will be slightly lower than previous year. Lower growth rate of vegetable fats and oils consumption observed in recent years results mainly from the decrease of direct consumption in individual households.

W serii Analizy Rynkowe w najbliższym czasie ukażą się:

1. Rynek owoców i warzyw (32) • czerwiec 2008,
2. Rynek środków produkcji i usług dla rolnictwa (34) • wrzesień 2008,
3. Rynek pasz (24) • wrzesień 2008,
4. Rynek mięsa (35) • październik 2008,
5. Rynek drobiu i jaj (34) • październik 2008,
6. Rynek mleka (35) • październik 2008,
7. Rynek zbóż (35) • październik 2008,
8. Rynek ziemniaka (34) • październik 2008,
9. Rynek rzepaku (34) • listopad 2008,
10. Handel zagraniczny produktami rolno-spożywczymi (28) • grudzień 2008,
11. Rynek ziemi rolniczej (11) • grudzień 2008,
12. Popyt na żywność (9) • grudzień 2008,
13. Rynek cukru (34) • grudzień 2008,
14. Rynek ryb (10) • grudzień 2008.

Prenumerata Analizy (2 zeszyty) w 2008 roku wynosi 40 zł.
Zamówienia z podaniem tytułu i ilości egzemplarzy prosimy kierować do Działu Wydawnictw
Instytutu Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowego Instytutu Badawczego,
ul. Świętokrzyska 20, skr. poczt. 984, 00-950 Warszawa. Tel.: (0-prefiks-22) 50-54-685, faks: 50-54-636
e-mail: dw@ierigz.waw.pl <http://www.ierigz.waw.pl>
